

C. Cartografie

1. Banken en beursvennootschappen

Het aantal banken naar Belgisch recht is in 2023 licht gedaald. Zo werd van twee banken, namelijk NewB en Shizuoka Bank (Europe), de vergunning ingetrokken na de vrijwillige stopzetting van hun bankactiviteiten. De beslissing van NewB om haar bankactiviteiten stop te zetten, werd reeds aangekondigd en toegelicht in het Jaarverslag 2022. Shizuoka Bank (Europe) was een Belgische dochter van een Japanse bankgroep, die haar activiteiten vrijwillig heeft stopgezet in het kader van een herziening van het internationaal bedrijfsmodel van de groep. Anderzijds werd er een nieuwe vergunning als kredietinstelling verleend aan KBC Securities NV. Deze vergunningverlening had te maken met de omzetting van Europese regelgeving in de bankwet, die nu voorziet in twee categorieën van kredietinstellingen: (i) de ‘klassieke’ kredietinstellingen, die terugbetaalbare geldmiddelen van het publiek in ontvangst mogen nemen en kredieten voor eigen rekening mogen verlenen (artikel 1, § 3, eerste lid, 1°) en (ii) de grootste beursvennootschappen, die worden omgevormd tot kredietinstellingen (de zogenaamde Class 1 Investment Firms) (artikel 1, § 3, eerste lid, 2°). KBC Securities NV, die eerder het statuut van beursvennootschap had, voldoet aan de vereisten voor deze tweede categorie en is daarom van statuut veranderd.

Er kan verwacht worden dat het aantal Belgische banken, dat in 2023 globaal genomen licht is gedaald, in 2024 nog verder zal afnemen, onder meer gelet op de aangekondigde fusie van BNP Paribas Fortis en bpost bank.

Het aantal bijkantoren van kredietinstellingen die ressorteren onder het recht van een lidstaat van de Europese Economische Ruimte (EER) is in 2023 opnieuw gestegen. Zo werden o.a. Revolut Bank UAB en ProCapital SA als nieuwe

bijkantoren ingeschreven. Deze laatste entiteit was eerder ingeschreven als bijkantoor van een EER-beleggingsonderneming, maar aangezien de Franse beleggingsonderneming aan de Europese vereisten voldeed om het statuut van bank te verwerven (cf. supra) in haar eigen land, diende haar bijkantoor ook van statuut te veranderen.

Tabel C.1

Verloop van het aantal onder toezicht staande instellingen

(eindeperiodegegevens)

	2022	2023
Kredietinstellingen	100	98
Naar Belgisch recht	30	29
Bijkantoren die ressorteren onder het recht van een lidstaat van de EER	45	48
Bijkantoren die ressorteren onder het recht van een staat die geen lid is van de EER	5	4
Financiële holdings	8	5
Financiële dienstengroepen	4	4
Andere financiële instellingen ¹	8	8
Beursvennootschappen	23	22
Naar Belgisch recht	12	11
Bijkantoren die ressorteren onder het recht van een lidstaat van de EER	10	10
Bijkantoren die ressorteren onder het recht van een staat die geen lid is van de EER	0	0
Beleggingsholdings en gemengde financiële holdings	1	1

Bron: NBB.

¹ Gespecialiseerde dochters van kredietinstellingen en kredietinstellingen die zijn aangesloten bij een centrale instelling waarmee zij een federatie vormen.

Het aantal bijkantoren van kredietinstellingen die ressorteren onder het recht van een staat die geen lid is van de EER is met 1 gedaald door de vrijwillige stopzetting van activiteiten door Bank of Baroda ten gevolge van een herpositionering van haar internationaal dienstenaanbod.

De Belgische populatie van de beursvennootschappen kende een verdere daling met 1 instelling. Het aantal Belgische beursvennootschappen daalde dit jaar met 1, door de verandering van het statuut van KBC Securities NV naar Belgische kredietinstelling. Het aantal bijkantoren van beursvennootschappen die ressorteren onder het recht van een lidstaat van de EER bleef stabiel, gelet op de verandering van statuut van ProCapital SA naar bijkantoor van een kredietinstelling die ressorteert onder het recht van een lidstaat van de EER, zoals hierboven beschreven enerzijds, en de inschrijving in december 2023 van een nieuw Luxemburgs bijkantoor, Fiducenter SA, anderzijds.

In het eurogebied wordt het banktoezicht uitgeoefend door het SSM, dat gestoeld is op samenwerking tussen de ECB en de nationale toezichthouders. De ECB oefent rechtstreeks toezicht uit op alle instellingen die als belangrijk worden beschouwd (SI's) en wordt hierin bijgestaan door de nationale

toezichthoudende autoriteiten. Deze laatste blijven rechtstreeks toezicht uitoefenen op de minder belangrijke instellingen (LSI's), waarbij de ECB weliswaar de mogelijkheid behoudt om het rechtstreeks toezicht over te nemen wanneer dit gerechtvaardigd is voor de consistente toepassing van de toezichtsnormen.

Wat de SI's betreft, nam de Bank in 2023 deel aan 9 gemeenschappelijke toezichtsteams (*joint supervisory teams* – JST's), die onder de leiding van de ECB toezicht uitoefenen op de belangrijke Belgische instellingen, namelijk zowel Belgische banken met een Belgische moederonderneming als in België gevestigde dochterondernemingen van niet-Belgische moederondernemingen die ressorteren onder het SSM, of nog, in België gevestigde banken met een niet-Belgische moederonderneming die niet ressorteert onder het recht van een lidstaat van de EER.

Als gevolg van de intrekking van de vergunning van NewB en Shizuoka Bank (Europe) telt de groep van de Belgische LSI's nu nog 14 lokale en/of gespecialiseerde banken.

Wat de financiële holdings betreft, werd de nieuwe regelgeving voor de goedkeuring of vrijstelling van (gemengde) financiële holdings in het Jaarverslag 2022 toegelicht. Het doel van deze regelgeving is om te

Tabel C.2

Opsplitsing van de Belgische banken volgens de classificatiecriteria van het SSM

Belangrijke instellingen (SI's)	Minder belangrijke instellingen (LSI's)
<p>Met een Belgische moederonderneming</p> <ul style="list-style-type: none"> Argenta Bank (gemengde financiële holding Argenta BVG) Crelan groep – Crelan, Europabank, AXA Bank Belfius KBC groep – KBC Bank, CBC, KBC Securities (gemengde financiële holding KBC Groep) 	<ul style="list-style-type: none"> Aion Bank Nagelmackers Bank Degroof Petercam Byblos Bank Europe CPH Dexia NV (financiële holding) CKV Dierickx-Leys ENI Euroclear Bank (financiële holding Euroclear SA) Delen Private Bank Bank J. Van Breda (financiële holding Finax) United Taiwan Bank van de Put & C° vdk bank
<p>Met een niet-Belgische moederonderneming die ressorteert onder het SSM</p> <ul style="list-style-type: none"> BNPP groep – BNP Paribas Fortis, bpost bank Crédit Mutuel groep – Beobank, Banque Transatlantique Belgium ING Belgium MeDirect Bank 	
<p>Met een niet-Belgische moederonderneming die noch onder het SSM, noch onder het recht van een lidstaat van de EER ressorteert</p> <ul style="list-style-type: none"> Bank of New York Mellon 	

Bron: NBB.

verzekeren dat bancaire groepen, of er nu een kredietinstelling, een financiële holding, dan wel een gemengde financiële holding aan het hoofd ervan staat, over een passende organisatie beschikken. De goedgekeurde of aangewezen (gemengde) financiële holdings zijn verantwoordelijk voor het garanderen van de naleving door de groep en haar entiteiten van de prudentiële vereisten die op geconsolideerde basis van toepassing zijn. Mits voldaan is aan bepaalde strikte voorwaarden, die voornamelijk verband houden met het niet ingrijpen in de bedrijfsvoering van de gereguleerde entiteiten binnen de bankpoot, kan een financiële holding of een gemengde financiële holding ook vrijgesteld worden van de verplichting om goedkeuring te verkrijgen.

In de telling van vorig jaar werd nog geen rekening gehouden met de nieuwe opdeling tussen goedgekeurde en vrijgestelde (gemengde) financiële holdings omdat de werkzaamheden m.b.t. de kwalificatie op het ogenblik van de afsluiting van de redactie van het jaarverslag van 2022 nog niet waren afgerond, maar in 2023 was dit wel het geval. Een aantal eerder meegetelde financiële holdings zijn nu vrijgesteld (en worden op geen enkele lijst meer vermeld). Bijgevolg is het aantal goedgekeurde of aangewezen Belgische financiële holdings gedaald van 8 naar 5. Tot die 5 instellingen behoren echter ook twee gemengde financiële holdings, namelijk KBC Groep en Argenta BVG (die ook vermeld worden op de lijst van de financiële dienstengroepen). Tot slot is ook Dexia NV meegeteld in het cijfer 5, aangezien zij eind 2023 op de sublijst stond van goedgekeurde en aangewezen financiële holdings en gemengde financiële holdings naar Belgisch recht waarvoor een andere bevoegde autoriteit dan de Belgische bevoegde autoriteit wordt aangewezen als toezichthouder op geconsolideerde basis, in casu de ACPR. Door de afstand van de bankvergunning van haar Franse dochter, zal Dexia NV vanaf 2024 niet meer op deze lijst zijn opgenomen.

2. Verzekeringsondernemingen

Eind 2023 vielen 69 ondernemingen, evenals 35 bijkantoren van ondernemingen die onder het recht van een andere EER-lidstaat ressorteren, onder het prudentieel toezicht van de Bank. De daling van het aantal gecontroleerde ondernemingen, van 72 eind 2022, is het resultaat van de toekenning van 2 nieuwe vergunningen (aan Mutual

Tabel C.3

Verloop van het aantal onder toezicht staande ondernemingen

(eindeperiodegegevens)

	2022	2023
Actieve verzekeringsondernemingen	62	60
In <i>run-off</i> geplaatste verzekeringsondernemingen	0	0
Herverzekeringsondernemingen	32	31
waarvan :		
Ondernemingen die tevens als verzekeringsonderneming actief zijn	30	30
Ondernemingen die enkel als herverzekeringsonderneming actief zijn	2	1
Overige ¹	8	8
Totaal	72	69

Bron : NBB.

1 Borgstellingsmaatschappijen en gewestelijke openbaarvervoermaatschappijen.

Insurance and Reinsurance for Information Systems OVV en aan Patronale Group NV, later omgedoopt tot Patronale Life NV), 4 overnames (Crelan Insurance NV door AXA Belgium NV, Corona NV door Belfius Verzekeringen NV, ATV NV door AG Insurance NV en Patronale Life NV door Patronale Group NV) en één totale portefeuilleoverdracht (Maatschappij voor Brandherverzekering NV aan KBC Verzekeringen NV).

Bij de telling van het aantal ondernemingen wordt slechts éénmaal rekening gehouden met de

Tabel C.4

Belgische verzekeringsgroepen onder toezicht van de Bank

Belgische nationale groepen	Belgische internationale groepen
Cigna Elmwood Holdings	Ageas
Credimo Holding	KBC Verzekeringen
Federale Verzekeringen	Premia Holdings Europe
Securex	
PSH	

Bron : NBB.

Tabel C.5

Colleges bij de verzekeringsondernemingen onder toezicht van de Bank

De Bank is groepstoezichthouder	De Bank is één van de toezichthouders	
Ageas	Allianz	Allianz Benelux Euler Hermes (Allianz Trade)
KBC-verzekeringen	AXA	AXA Belgium Inter Partner Assistance Yuzzu Verzekeringen
	Assurances du Crédit Mutuel	ACM Belgium ACM Belgium Life
	Munich Re	D.A.S. Ergo Insurance DKV Belgium
	Cigna	Cigna Life Insurance Company of Europe Cigna Europe Insurance Company
	NN	NN Insurance Belgium
	Baloise Group	Baloise Belgium Euromex
	Monument Re	Monument Assurance Belgium
	Athora	Athora Belgium
	Enstar	Alpha Insurance
	QBE	QBE Europe
	MS&AD	MS Amlin Insurance
	Premia Holdings Europe	Premia Insurance Europe

Bron: NBB.

ondernemingen die tegelijkertijd als verzekeringsonderneming en als herverzekeringsonderneming actief zijn. Slechts één van de ondernemingen onder toezicht van de Bank is een herverzekeringsonderneming in strikte zin.

Wat betreft de bijkantoren die onder het toezicht van de Bank vallen, beperkt de controle zich voor zeven ervan tot het toezicht op de naleving van de witwaswetgeving.

Het aantal Belgische verzekeringsgroepen onder toezicht van de Bank is in 2023 gedaald van tien naar acht (Belfius Verzekeringen en Patronale Groep voldoen niet langer aan de criteria). Vijf van deze groepen hebben enkel deelnemingen in Belgische verzekeringsondernemingen en zijn dus nationale groepen; de overige drie hebben deelnemingen in ten minste één buitenlandse verzekeringsonderneming en worden beschouwd als internationale groepen.

3. Financiële marktinfrastucturen en betalingsdiensten

De Bank is verantwoordelijk voor zowel het oversight als het prudentieel toezicht op de 'posttrade'-sector en de betalingsdienstensector. Het oversight is voornamelijk gericht op de efficiëntie en veiligheid van het financiële stelsel, terwijl het prudentieel toezicht betrekking heeft op de veiligheid van de operatoren die deze diensten aanbieden. In gevallen waar de Bank zowel oversight als prudentieel toezicht uitoefent, kunnen deze twee activiteiten als complementair worden beschouwd. Tabel 6 geeft een overzicht van de systemen en instellingen die onder het toezicht of oversight van de Bank staan. Naast de classificatie op basis van het soort geleverde diensten worden de instellingen ook gegroepeerd volgens: (i) de rol van de Bank (namelijk prudentiële toezichthouder, overseer of beide) en (ii) de internationale dimensie van het systeem of de instelling (de Bank als enige autoriteit, internationale

Tabel C.6

Cartografie van de sector van financiële marktinfrastructuur en betalingsdiensten

	Internationale samenwerking		De Bank treedt op als enige autoriteit
	De Bank treedt op als hoofdautoriteit	De Bank neemt deel aan het toezicht, onder leiding van een andere autoriteit	
Prudentieel toezicht		<u>Depositobank</u> The Bank of New York Mellon SA/NV (BNYM SA/NV)	Betalingsdienstaanbieders (PSPs) Betalingsinstellingen (PIs) Instellingen voor elektronisch geld (ELMIs)
Prudentieel toezicht en oversight	<u>Centrale effectenbewaarinstantie (CSD)</u> Euroclear Belgium <u>Internationale centrale effectenbewaarinstantie (ICSD)</u> Euroclear Bank SA/NV <u>Ondersteunende instantie</u> Euroclear SA/NV	<u>Centrale tegenpartijen (CCP)</u> LCH Ltd (UK), ICE Clear Europe (UK) LCH SA (FR), Eurex Clearing AG (DE), EuroCCP (NL), Keler CCP (HU), CC&G (IT)	<u>Betalingsverwerker</u> Worldline SA/NV
Oversight	<u>Aanbieder van kritieke diensten</u> Swift	<u>Andere infrastructuur</u> T2-Securities (T2S) ¹	<u>CSD</u> NBB-SSS
	<u>Betalingssysteem</u> Mastercard Clearing Management System ²	<u>Betalingssysteem</u> T2 ¹ CLS	
	<u>Kaartschema's</u> Mastercard Europe ² Maestro ²		<u>Kaartschema's</u> Bancontact ¹
			<u>Systeemrelevante betalingsverwerkers</u> ³ Mastercard Europe equensWorldline Worldline SA/NV Worldline Switzerland Ltd
			<u>Betalingssysteem</u> Uitwisselingscentrum en Verrekening (UCV) ¹
Post-trade infrastructuur	Effectenverrekening	Betalingen	Betalingsystemen
	Effectenvereffening		Betalingsinstellingen en Instellingen voor elektronisch geld
	Effectenbewaarneming		Betalingsverwerkers
Andere infrastructuur	T2S		Kaartschema's
	Swift		

Bron: NBB.

1 Peer review in Eurosysteem/ESCB.

2 De NBB en ECB treden gezamenlijk op als hoofdautoriteit.

3 Alleen voor bepaalde Belgische activiteiten – Wet van 24 maart 2017 houdende het toezicht op verwerkers van betalingstransacties.

Tabel C.7**Verloop van het aantal onder toezicht staande betalingsinstellingen en instellingen voor elektronisch geld**

(eindeperiodegegevens)

	2022	2023
Betalingsinstellingen	41	42
Naar Belgisch recht	34	33
Beperkte instellingen ¹	0	0
Bijkantoren naar buitenlands recht uit de EER	7	9
Instellingen voor elektronisch geld	6	6
Naar Belgisch recht	5	5
Beperkte instellingen ²	0	0
Bijkantoren naar buitenlands recht uit de EER	1	1

Bron: NBB.

- ¹ 'Beperkte' betalingsinstellingen' zijn op grond van artikel 82 van de wet van 11 maart 2018 als zodanig geregistreerde betalingsinstellingen die zijn onderworpen aan een beperkter regime.
- ² 'Beperkte' instellingen voor elektronisch geld zijn op grond van artikel 200 van de wet van 11 maart 2018 als zodanig geregistreerde betalingsinstellingen die zijn onderworpen aan een beperkter regime.

samenwerkingsovereenkomst met de Bank als hoofdrolspeler, of andere rol van de Bank).

De Europese bijkantoren meegerekend telt België in totaal 48 betalingsinstellingen en instellingen voor elektronisch geld. Zoals verwacht waren er tijdens het verslagjaar aanzienlijk minder vergunningsaanvragen van kandidaat-betalingsinstellingen en instellingen voor elektronisch geld. Er werd slechts één nieuwe vergunning toegekend aan een nieuwe betalingsinstelling, namelijk Bancontact Payconiq Company NV. Daarnaast werd er ook één nieuwe registratie verleend aan een betalingsinstelling die rekeninginformatiediensten aanbiedt. De verwachting is dat ook in 2024 het aantal nieuwe vergunningen en registraties laag zal blijven doordat de markt een afwachtende houding aanneemt in het licht van de aanneming van de derde betalingsdienstenrichtlijn en van een betalingsdienstenverordening.